

דעות

דווקא עכשיו יש הזדמנות היסטורית לשלום. אסור להחמיץ אותה

שאל אריאלי

2024 באוגוסט 08 • 20:00

התראות במייל 📧

Powered by **Trinity Audio**

האזינו לכתבה

1.0x

00:00

07:08

כל חזון דורש תוכנית יישום. החזון של נתניהו, בנט וסמוטריץ' הוא שלטון יחיד במדינה אתנוקרטית שתקבע עליונות יהודית בכל "ארץ ישראל השלמה", תחת אידיאולוגיה של "עם לבדד ישכון", ו"העולם יתרגל לכך", כפי שהבטיח נפתלי בנט. את החזון הלאומני-משיחי הזה הם ביקשו ליישם באמצעות "תוכנית ההרגעה" המדומיינת של בנט לסיפוח שטחי C מ-2012, ואחר כך באמצעות "יוזמת השלום" המגוחכת של הנשיא דונלד טראמפ מ-2020, שנהגתה על ידי בנימין נתניהו, וכיום הם מבקשים ליישמו בעיקר באמצעות "תוכנית ההכרעה" המשיחית של בצלאל סמוטריץ', שפורסמה ב-2017.

בתוך עשור חזון עוועים זה הפך את ישראל למצורעת בעולם, גרם לפגיעה ביכולות ובמעמד של צה"ל, הרס את משטרת ישראל, החליש את מערכת המשפט, העמיק את הקיטוב החברתי תוך הידרדרות במדרון חלקלק לעבר מלחמת אזרחים, ערער את היחסים עם ארה"ב, דרדר את הכלכלה הישראלית, דחף ישראלים לחו"ל, העמיק את השחיתות הממסדית, הגביר את האנטישמיות בעולם, החליש את מערכת החינוך, הרחיק את יהודי העולם מישראל, פגע בסולידריות בחברה הישראלית, ומאיים לפגוע בהסכמי השלום עם מצרים וירדן.

לנוכח הסכנה ישראל חייבת לחזור לחזון הציוני — מדינה דמוקרטית בעלת רוב יהודי, שחיה בביטחון כחלק ממשפחת העמים — ולהשלים

אותו. לשם כך נחוצה הנהגה שתאמץ אותו בקול ברור, ותעשה כל שביכולתה בכדי ליישמו. בתחומים רבים בישראל נדרש תיקון, אך אירועי ה-7 באוקטובר והמלחמה בעקבותיהם חזרו וחידדו את מרכזיות הסכסוך הישראלי-פלסטיני. יישוב הסכסוך ייצור מציאות נוחה יותר לחברה בישראל לטפל בתחומים האחרים, ולא להפך. למרות הלכי הרוח הקשים בחברה הישראלית ובחברה הפלסטינית בעקבות טבח ה-7 באוקטובר והרס רצועת עזה במלחמה, יש להציב כבר היום תוכנית להשלמת מימוש החזון הציוני. ההיסטוריה מלמדת שלעיתים קרובות מתוך הרס ואכזריות הדדית צומחת תובנה בדבר הצורך בפשרה גם בלי אהבת מרדכי (או ישמעאל), שאולי תוביל יום אחד גם לפיוס.

תוכנית הנשיא ג'ו ביידן למזרח התיכון, שעל סדר היום, בנויה משלושה מרכיבים: הראשון, היערכות אזורית מול איראן ושלוחיה באזור, שתשרת את ביטחון ישראל. השני, קידום מדינה פלסטינית. השלישי, נורמליזציה בין סעודיה וישראל. צעדים משלימים של התוכנית כוללים הפסקה של הלחימה בעזה ובצפון ושחרור החטופים. ההסכם האמריקאי-סעודי צריך לכלול "חבילה" ישראלית-פלסטינית, שתתבסס על מחויבות ליישוב הסכסוך לפי מודל שתי המדינות.

ב"חבילה" יהיו שני שלבים. הראשון, הצהרה מחייבת: על ישראל להכריז על מחויבותה לפתרון שתי המדינות, ועל הפלסטינים להבטיח ייצוג לגיטימי של העם הפלסטיני. לשם כך עליהם לקיים בחירות לפרלמנט, לנשיאות ולמועצה הלאומית הפלסטינית של אש"ף, לפרק את חמאס מהזרוע הצבאית שלו, וכל המועמדים לבחירות צריכים להכיר בישראל ובהסכמים שנחתמו עמה.

השלב השני (שמותנה בהשלמת השלב הראשון), כולל מהלכים ליצירת אמון ולבניית המדינה הפלסטינית שבדרך. על ישראל להציג וליישם תוכנית ריאלית לרציפות טריטוריאלית פלסטינית בגב ההר, במתווה שתוכנן על ידי אריאל שרון ואהוד אולמרט במסגרת "תוכנית ההתנתקות" המורחבת, שגובשה ב-2004 ו"תוכנית ההתכנסות" מ-2006. אלה כללו פינוי התנחלויות מבודדות לאורך כביש 60 המחבר את הערים הפלסטיניות המרכזיות בגדה.

למרות הלכי הרוח הקשים בישראל ובקרב הפלסטינים, ההיסטוריה מלמדת שמתוך הרס הדדי עשויה לצמוח הבנה של הצורך בפשרה

ישראל תחדש את המעבר הבטוח, עם מתן עדיפות למתכונת הבטוחה יותר של מסילת רכבת, לפי התכנון ערב ההתנתקות מעזה ב-2005, שתחבר בין עזה לעיירה תרקומיא על בסיס מסילת הרכבת בין אשקלון לקריית גת. הפלסטינים, שיהנו לראשונה מרציפות טריטוריאלית, יתחייבו לפרוס תחנות משטרה לאכיפת החוק והסדר ולהפגנת משילות בכל השטחים שבאחריותם, והרשות הפלסטינית תפרוס את כוחותיה ברצועת עזה ותחדש את התיאום הביטחוני עם ישראל שם. במקביל, על ישראל להתחייב להעביר באופן קבוע ובלתי מותנה את כספי המסים שהיא גובה בעבור הרשות, ועל שני הצדדים לעדכן את הסכמי פריז, העוסקים בכלכלה.

בגמר יישום ה"חבילה" הישראלית-פלסטינית, שעשוי לארוך חודשים רבים, ישראל תמשיך להחזיק בסמכות הביטחונית באיו"ש, תיהנה מתיאום עם המשטרה הפלסטינית הן בגדה והן בעזה, ותחזיק בבקעת הירדן. ישראל תשקם את יחסיה עם ירדן ומצרים, ועם הקהילה הבינלאומית ובראשה ארה"ב. הפלסטינים ייהנו מרציפות טריטוריאלית, מגוף לגיטימי אחד לניהול המו"מ מול ישראל והעולם, משליטה משופרת בכלכלתם ומחיזוק השליטה הביטחונית בגדה ובעזה בשטחים שבאחריותם. במקביל, ארה"ב, סעודיה וישראל יממשו מהלכים ראשוניים לנורמליזציה ולכינון ברית אזורית.

הצעד הבא יהיה יישוב מדורג של הסכסוך הישראלי-פלסטיני בהסכמי קבע במסגרת "תוכנית ההשלמה" המוצעת להלן. בכפוף להצלחת יישום ה"חבילה" ייפתחו שלושה ערוצי מו"מ להסדרי קבע". הראשון, בין ישראל לפלסטין, בתיווך אמריקאי-ערבי, על ארבע סוגיות הליבה: גבולות, ביטחון, ירושלים ופליטים, בהתאם לפרמטרים שנקבעו באנאפוליס 2008. השני, מו"מ בין ישראל לעולם הערבי על פי הצעת השלום של הליגה הערבית, שיעסוק בעיקרו בצעדי הנורמליזציה

ובברית האזורית מול איראן ושלוחיה. השלישי, מו"מ בין ישראל ופלסטין לקהילה הבינלאומית על הסכמים כלכליים וביטחוניים, על מנגנון להסדרת סוגיית הפליטים, על סיוע צבאי ועוד. עם החתימה על כלל ההסכמים בשלושת הערוצים יחל יישומם במקביל ובאופן מותנה על ציר זמן אחד.

גיבושה ויישומה של "תוכנית ההשלמה" עשויים לארוך כמה שנים, אך על הצדדים להבין כי זו האפשרות היחידה לעצור את ההסלמה החמורה ולהציב תקווה מחודשת בפני העמים. לא נפריז אם נאמר כי זוהי הזדמנות היסטורית — שלצערנו נקנתה במחיר חייהם של עשרות אלפי פלסטינים ויותר מ-1,500 ישראלים, הרס הרצועה ופינוי של יישובי הנגב המערבי וצפון הארץ. לכן אסור להחמיצה. האתגר הגדול הניצב בפני שתי החברות, הישראלית והפלסטינית, הוא לבחור בהנהגות ראויות שיובילו אותן לעתיד שונה מהמציאות שהן חוות במאה השנים האחרונות.

אל"מ (במיל") ד"ר אריאלי הוא מראשי קבוצת המחקר "תמרור"

לחצו לקבלת עדכונים בנושא:

+ מלחמת חרבות ברזל

+ פלסטינים

הצג עוד

מערכת | הנהלה | מדיניות פרטיות | תנאי שימוש | צרו קשר | רכשו מינוי | ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | פרסמו אצלנו

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל

© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ